

Said Nursî'nin siyasete getirdiği orijinal yaklaşım

Hilmi Çekici: “Said Nursî siyasetten uzak durmuştur. Ama aynı zamanda siyasî vazifesi de vardır. Bunu nasıl anlayacağız?”

Said Nursî ve Siyaset

Said Nursî bir din âlimidir. Savunduğu değerler bakidir, uhrevîdir, semavîdir.

Siyaset ise bir yönetim sanatı olmakla beraber, dünyevîdir, arzîdir, geçici teamüllere sahiptir.

Said Nursî ile siyaset, hem de siyasette aranan modern mefhumlar bir araya gelebilir mi?

Evet, biz de tam onu söylemek istiyoruz. Said Nursî, siyaset dünyasına modern bir dosya sunmuştur. Ancak anlaşılmamaktan da yakınmıştır: “Risale-i Nur’u anlamıyorlar. Yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zannediyorlar. Ben, bütün müsbet ilimlerle, asr-ı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum.” 1 demiştir.

Said Nursî'nin siyasî görüşleri siyasette çağ atlatacak boyuttadır. Siyasete modern bir yaklaşım getirmiştir. Bu gün 2020 dünyasında bu modern ölçü ve kriterlere yaklaşan ülkeler uzaya adam gönderme programı yapıyorlar.

Bu kriterlerin gerisinde kalan ülkeler ya yerinde sayıyor, ya geriye gidiyor.

Din ve Siyaset

Üstad Hazretleri'nin siyasete getirdiği en önemli ölçü din ve siyaset mesafesinin çok iyi korunmasıdır. Siyaset bir hizmet mesleğidir. Emirlik ve reislik mesleği değildir. Seyyidü'l-kavmi hadimuhum” 2 (Bir kavmin efendisi ona hizmet edendir) hadisine mazhar olmaktır. 3

Bu meslek vatan evlâtlarını bölmek için kullanılmaz.

“Dinsizliği görmüyor musun, meydan alıyor? Din namına meydana çıkmak lâzım.” diyenlere Bediüzzaman şöyle cevap vermiştir: “Evet lâzımdır. Fakat kat'î bir şart ile

ki, muharrik, aşk-ı İslâmiyet ve hamiyet-i diniye olmalı. Eğer muharrik veya müreccih, siyasetçilik veya tarafgirlik ise, tehlikelidir. Birincisi hata da etse belki ma'füvdür. İkincisi isabet de etse mes'uldür." 4

"Aşk-ı İslâmiyet ve hamiyet-i diniye" için siyasete girilebilir. Fakat;

1- Muharrik güç siyasetçilik olmayacak! Siyaset vatana hizmet için sadece araç olacak, amaç olmayacak.

2- Kişi kendi namı hesabına siyasete girecek, din namına girmeyecek. Böylece kusurları kendine, başarıları millete ait kalacak.

3- Tefrikaya meydan vermeyecek, kardeşlik hukukunu gözetecek, kendisine oy vermeyenlere düşman veya dinsiz gözüyle bakmayacak, muhalifini itham etmeyecek, bilâkis muhalifinin eleştirilerinden istifade edecek.

Bu şartlarla siyasete giren adam, hata etse ma'füvdür, bağışlanır. Ama hareket gücünü siyasetçilikten veya tarafgirlikten alarak siyasete giren adam, isabet de etse mes'ul olur.

Önemli Siyasî Yaklaşımlar

Bediüzzaman'a göre dindar siyasetçi eleştirilmez değildir. Dindar siyasetçi, dini kendi inhisarı altına almamalı, kendini eleştiren dindar kişiyi örselemekten kaçınmalıdır. Eleştirmek düşmanlık manasına gelmez. Bilâkis daha iyiye giden yolu gösterebilir. Dini kendi partisinin malı gibi görmemelidir. Din umumun malıdır. Din üst kimliğinde birleşen insanları siyaset alt kimliği ayrıştırıcı olmamalıdır.

Bediüzzaman örnek veriyor. Yere düşeceğini anlayan adam, elindeki Kur'ân'ı kuvvetli arkadaşına verse, Kur'ân'ın da çamura düşmesini önlemiş, Kur'ân'a hürmetini göstermiş olur. Eğer Kur'ân'ı kendisine siper etse ve kendisiyle beraber çamura düşürse, Kur'ân'ı nefsi için sevmiş olur. Siyasette dini kullanarak, kusurları hakkında dini kendisine siper eden adam buna benzer. İnsanları din aleyhine çevirir.

5

"Meşrûtiyet hâkimiyet-i millettir." 6 diyen Bediüzzaman, milletin fikirlerinin siyasette belirleyici unsur olduğunu ifade eder. Cumhuriyet'i ve demokrasiyi, adalet, meşveret ve kanunda inhisar-ı kuvvet olarak tarif eder. 7 "Meşrûtiyeti delâil-i şer'iyeye ile kabul eder. 8 Riyaset-i şahsiyyenin kat'iiyen aleyhindedir. Yönetimin tek şahsın inhisarında değil, meclisin elinde ve meclisin yetkisinde olması gerektiğini savunur.

Bu siyasî mefhumlar şeriatın savunduğu ve emrettiği mefhumlardır.

Dolayısıyla günümüzde Bediüzzaman'ı anlamak, sosyal devlet olmanın da, yeniliklere açık olmanın da bir gereğidir.

Dipnotlar:

- 1- Tarihçe-i Hayat, s. 644.
- 2- Fethu'l-Kadir, 2/195.
- 3- Emirdağ Lâhikası, s. 492.
- 4- Beyanat ve Tenvirler, s. 118.
- 5- Beyanat ve Tenvirler, s. 119.
- 6- Münâzarât, s. 24.
- 7- Divan-ı Harb-i Örfi, s. 64.
- 8- Eski Said Dönemi Eserleri, s. 121.